

SPRÁVNÍ SOUDNICTVÍ

Přednáška

Převzato s prezentace – doc.
Lavického

TEORETICKÉ A HISTORICKÉ ZÁKLADY

Část I.

A decorative graphic consisting of several parallel white lines of varying thicknesses, slanted diagonally from the bottom right towards the top right, set against a blue gradient background.

- ▶ Ztotožnění správního soudnictví se správním řízením
- ▶ Soudnictví vykonávané nezávislými správními orgány
- ▶ Zvláštní administrativními soudy
  - ▶ odděleny od správy i od soustavy obecných soudů
  - ▶ zvláštní procesní úprava
- ▶ Soudnictví procesně i organizačně integrované
  - ▶ není modifikováno administrativními prvky
  - ▶ výraz „správní“ vyjadřuje pouze zaměření tohoto druhu soudnictví
  - ▶ součást obecné soudní soustavy

POJETÍ SPRÁVNÍHO SOUDNICTVÍ

- ▶ U prvních dvou koncepcí nejde vůbec o soudnictví
- ▶ Správní soudnictví není pokračováním správního řízení; důvody:
  - ▶ povaha státní moci
  - ▶ garance spravedlivého procesu (vč. nezávislosti a nestrannosti)
  - ▶ základní strukturní princip
  - ▶ vznik sporu až po rozhodnutí správního orgánu

SPRÁVNÍ SOUDNICTVÍ A SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ

- ▶ Správní soudnictví je druhem soudnictví v plném smyslu
  - ▶ rozhodovací činnost nezávislých soudů
  - ▶ „správní“ naznačuje předmět ochrany
- ▶ S tím je slučitelná i koncepce samostatné soudní soustavy a vlastní procesní úpravy
  - ▶ integrace správního soudnictví do soustavy obecných soudů je však vhodnější

SPRÁVNÍ SOUDNICTVÍ JAKO DRUH SOUDNICTVÍ

- ▶ Správní soudnictví představuje
  - ▶ postup soudu a účastníků řízení (FO či PO x správní orgán)
  - ▶ při poskytování ochrany veřejným subjektivním právům (nejen z oblasti „správního“ práva),
  - ▶ která byla porušena zásahem správního orgánu
    - ▶ rozhodnutím
    - ▶ jinou činností, případně nečinností

POJEM SPRÁVNÍHO SOUDNICTVÍ

- ▶ 1867, 1875: vznik správního soudnictví v Rakousku – Uhersku
- ▶ z. č. 3/1918 Sb., o NSS a o řešení kompetenčních konfliktů
- ▶ 1952 – zrušení NSS; poté prakticky jenom věci sociálního zabezpečení
- ▶ 1992 – obnovení správního soudnictví (část V. OSŘ)
- ▶ 2001 – zrušení části V. nálezem ÚS (č. 276/2001 Sb.)
- ▶ 2003 – SŘS

SPRÁVNÍ SOUDNICTVÍ V ČESKOSLOVENSKU

PLATNÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA SPRÁVNÍHO SOUDNICTVÍ

Část II.

PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY

Část II. 1.

- ▶ Čl. 36 odst. 2 **Listiny** základních práv a svobod
  - ▶ právo na přezkum rozhodnutí orgánu veřejné správy
- ▶ Čl. 6 odst. 1 **Úmluvy** o ochraně lidských práv a základních svobod
  - ▶ právo na soud ve věcech týkajících se „občanských práv a závazků“ a „jakéhokoliv trestního obvinění“
  - ▶ požadavek plné jurisdikce
- ▶ Čl. 91 a 92 **Ústavy**

ÚSTAVNÍ A MEZINÁRODNÍ PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY

- ▶ Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (SŘS)
- ▶ OSŘ a zákon o zvláštních řízeních soudních
- ▶ Zákon č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů

ZÁKONNÉ PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY

- ▶ **Část první – Základní ustanovení**
  - ▶ Hlava I – Obecná ustanovení
  - ▶ Hlava II – **Pravomoc a příslušnost soudů**
  - ▶ Hlava III – Vyloučení soudců, přikázání věci jinému soudu, dožádání
- ▶ **Část druhá – Organizace**
  - ▶ Hlava I – Nejvyšší správní soud
  - ▶ Hlava II – Krajské soudy
- ▶ **Část třetí – Řízení ve správním soudnictví**
  - ▶ Hlava I – Obecná ustanovení o řízení
  - ▶ Hlava II – Zvláštní ustanovení o řízení
  - ▶ Hlava III – Opravné prostředky
- ▶ Části čtvrtá a pátá (mají pouze přechodný význam)

SYSTEMATIKA SŘS

PROCESNÍ SUBJEKTY

Část II. 2.

SOUDY

Část II. 2. a)

- ▶ Krajské soudy
  - ▶ specializované senáty
  - ▶ specializovaní samosoudci
- ▶ Nejvyšší správní soud
  - ▶ od 2004 měl 2 kolegia (Finančně-správní; Sociálně-správní); ke konci roku 2013 zrušena
  - ▶ rozhoduje vždy v senátech, čítajících 3, 7 nebo 9 členů
  - ▶ sjednocování judikatury
- ▶ Dva články, nikoliv **dvě instance**

SOUDY ROZHODUJÍCÍ VĚCI SPRÁVNÍHO SOUDNICTVÍ

- ▶ Soudní pravomoc
  - ▶ vymezení okruhu záležitostí, které jsou soudy oprávněny a povinny projednávat a rozhodovat
- ▶ Pravomoc soudů ve správním soudnictví
  - ▶ generální klauzule (čl. 36/2 LPS, § 6 SŘS)
  - ▶ doplněná negativním výčtem (např. § 70)
    - ▶ **restriktivní výklad výjimek**
    - ▶ ústavní limity (36/2 LPS, 6/1 Úmluvy)

PRAVOMOC

- ▶ Soudy ve správním soudnictví rozhodují
  - ▶ o žalobách proti **rozhodnutím** vydaným v oblasti veřejné správy správními orgány
  - ▶ o ochraně proti **nečinnosti** správního orgánu
  - ▶ o ochraně před **nezákonným zásahem** správního orgánu
  - ▶ o **kompetenčních** žalobách

VÝČET VĚCÍ SPRÁVNÍHO
SOUDNICTVÍ I.

- ▶ Dále správní soudy rozhodují
  - ▶ ve věcech **volebních** a ve věcech místního a krajského referenda,
  - ▶ ve věcech **politických** stran a politických hnutí,
  - ▶ o zrušení **opatření obecné povahy** nebo jeho částí pro rozpor se zákonem
- ▶ **Nikoliv**
  - ▶ rušení podzákoných právních předpisů [srov. čl. 87 odst. 3 písm. a) Ústavy]
  - ▶ rozhodování o kárné odpovědnosti – nejde o správní soudnictví (!)

VÝČET VĚCÍ SPRÁVNÍHO SOUDNICTVÍ II.

- ▶ Zásadně **krajské soudy**
- ▶ **NSS**
  - ▶ kompetenční žaloby
  - ▶ volební věci (do PČR nebo EP)
  - ▶ rozpuštění politické strany (hnutí), pozastavení nebo znovuoobnovení činnosti
- ▶ **Nedostatek** věcné příslušnosti
  - ▶ postoupení soudu VP
  - ▶ účinky podání jsou zachovány i podáním k nepříslušnému soudu

VĚCNÁ PŘÍSLUŠNOST

- ▶ O kasační stížnosti rozhoduje NSS
- ▶ O návrhu na obnovu řízení rozhoduje soud, který napadené rozhodnutí vydal
  - ▶ KS
    - ▶ ve věci nezákonného zásahu
    - ▶ ve věci určení, že návrh na registraci PS nemá nedostatky
  - ▶ NSS
    - ▶ ve věci rozpuštění PS, pozastavení nebo znovuoobnovení činnosti

FUNKČNÍ PŘÍSLUŠNOST

- ▶ KS, v jehož obvodu je **sídlo SO, který rozhodl v prvním stupni** (či jinak zasáhl do práv navrhovatele)
  - ▶ fikce, že SO má sídlo v obvodu své působnosti (**má delegace ve správním řízení vliv???**)
- ▶ Ve věcech důchodového pojištění KS, v jehož obvodu je bydliště navrhovatele či se v něm navrhovatel zdržuje
- ▶ **Nedostatek MP**
  - ▶ postoupení věci soudu místně příslušnému
  - ▶ nesouhlasí-li s postoupením, předloží věc NSS

MÍSTNÍ PŘÍSLUŠNOST

- ▶ **Důvody**
  - ▶ podjatost
  - ▶ podíl na projednání a rozhodování téže věci
- ▶ **Oznámí-li** soudce svou podjatost
  - ▶ **určí** předseda soudu jiného soudce
  - ▶ nesouhlasí-li PS nebo jde-li o jeho podjatost, předloží věc NSS
- ▶ **Namítne-li** podjatost **do 1 týdne** účastník
  - ▶ o námitce rozhodne NSS
  - ▶ neplatí v řízení, v němž je soud povinen rozhodnout ve lhůtách počítaných na dny
  - ▶ **Praxe: v poučení**

VYLOUČENÍ SOUDCE

▶ **Delegace nutná**

- ▶ nelze sestavit senát pro vyloučení všech soudců specializovaných senátů
- ▶ vyloučení všech specializovaných samosoudců

▶ **Delegace vhodná**

- ▶ rychlost, hospodárnost či jiný důležitý důvod
- ▶ výjimka ze zásady zákonného soudu, nutno vykládat restriktivně

DELEGACE

- ▶ **Dožádaným soudem** může být
  - ▶ krajský soud (jeho specializovaný senát)
  - ▶ okresní soud
- ▶ Provádí-li dožádaný soud dokazování
  - ▶ § 122 odst. 2 OSŘ
  - ▶ účastník má právo být přítomen

DOŽÁDÁNÍ

ÚČASTNÍCI ŘÍZENÍ

Část II. 2. b)

- ▶ **Účastníky řízení** jsou
  - ▶ žalobce (navrhovatel)
  - ▶ žalovaný (odpůrce); kdo jím je, stanovuje zákon
- ▶ **Platí** v těchto řízeních:
  - ▶ o žalobě proti rozhodnutí SO
  - ▶ o žalobě proti nečinnosti SO
  - ▶ o zásahové žalobě
  - ▶ o kompetenční žalobě
  - ▶ o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části

1. DEFINICE ÚČASTNÍKŮ ŘÍZENÍ

- ▶ **Účastníky řízení** jsou
  - ▶ navrhovatel
  - ▶ ti, o nichž to stanoví zákon
- ▶ **Platí v těchto řízeních**
  - ▶ v soudnictví ve věcech volebních a ve věcech místního a krajského referenda
  - ▶ ve zvláštním řízení ve věcech politických stran a politických hnutí
  - ▶ v řízení o kasační stížnosti
  - ▶ v řízení o návrhu na obnovu řízení

2. DEFINICE ÚČASTNÍKŮ ŘÍZENÍ

- ▶ **Způsobilost být účastníkem** má
  - ▶ ten, kdo má právní osobnost (FO, PO)
  - ▶ správní orgán (ministerstvo, nikoliv ministr)
  - ▶ ten, komu ji zákon přiznává (např. přípravný výbor politické strany)
- ▶ **Procesní způsobilost**
  - ▶ FO ji má v takovém rozsahu, v jakém je svéprávná
  - ▶ správní orgán
  - ▶ za PO jedná zástupce

ZPŮSOBILOST ÚČASTNÍKŮ

- ▶ **Procesní nástupnictví dle § 107 OSŘ**
  - ▶ je i ve správním soudnictví zásadně možné
  - ▶ nepřichází v úvahu např. ve věcech mezinárodní ochrany, poskytování informací
  - ▶ nedochází-li k PN, odmítá se žaloba dle § 46 odst. 1 písm. a) SŘS
- ▶ **Procesní nástupnictví dle § 107a OSŘ**
  - ▶ je ve správním soudnictví vyloučeno
- ▶ **Zvláštní případ** procesního nástupnictví na straně žalovaného viz § 69 SŘS

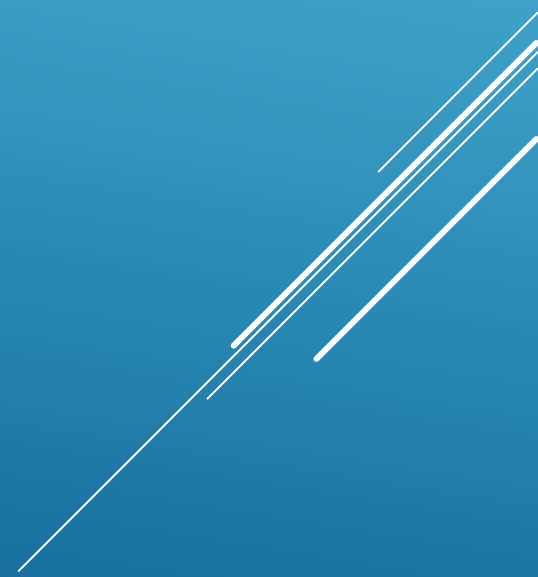
PROCESNÍ NÁSTUPNICTVÍ

- ▶ Princip **rovnosti zbraní**; projevy
  - ▶ **poučovací** povinnost soudu
    - ▶ nejen vůči žalobci, ale i žalovanému správnímu orgánu
  - ▶ právo na ustanovení **tlumočníka**
  - ▶ právo na **osvobození** od soudního poplatku a na ustanovení **zástupce**

PRÁVA A POVINNOSTI ÚČASTNÍKŮ

OSOBY ZÚČASTNĚNÉ NA ŘÍZENÍ

Část II. 2. c)

► Znaky OZŘ

- ▶ přímé dotčení na subjektivních veřejných právech a povinnostech (na právní sféře)
  - ▶ není účastníkem řízení
  - ▶ oznámila, že bude v řízení práva OZŘ uplatňovat
- Proti rozhodnutí, že někdo není OZŘ se lze bránit kasační stížností

► Oprávnění OZŘ

- ▶ § 34 odst. 3
- ▶ legitimace k podání kasační stížnosti

OSOBY ZÚČASTNĚNÉ NA ŘÍZENÍ

ZASTOUPENÍ

Část II. 3.

- ▶ Na základě **zákona** (§ 35/1)
- ▶ Na základě **plné moci** (§ 35/2-7, § 34/5)
- ▶ Na základě **rozhodnutí soudu** (§ 35/8)

PŘEHLED

- ▶ Účastník, který **není procesně způsobilý**, musí být zastoupen zákonným zástupcem
  - ▶ rodiče nezletilého
  - ▶ soudem jmenovaný opatrovník osoby omezené ve svéprávnosti
- ▶ Nemá-li nezpůsobilý účastník zástupce
  - ▶ § 29/1 OSŘ – opatrovník pro řízení
  - ▶ přerušení řízení a podnět ke jmenování opatrovníka [§ 48/2 a) SŘS]

ZASTOUPENÍ NA ZÁKLADĚ ZÁKONA

- ▶ Zmocněncem může být
  - ▶ advokát
  - ▶ patentový zástupce, daňový poradce
  - ▶ odborová organizace
  - ▶ PO chránící před diskriminací
  - ▶ PO pomáhající uprchlíkům a cizincům
  - ▶ obecný zmocněnec
- ▶ Pro řízení o KS musí být stěžovatel zastoupen advokátem
- ▶ Společný zmocněnec (§ 34/5)

ZASTOUPENÍ NA ZÁKLADĚ PLNÉ MOCI

- ▶ Právo chudých (§ 35/8)
  - ▶ návrh
    - ▶ i před zahájením řízení
    - ▶ podání návrhu na ustanovení zástupce nebo osvobození od SoP staví běh lhůty pro podání návrhu na zahájení řízení
  - ▶ splnění předpokladů osvobození od SoP
  - ▶ účastník zástupce potřebuje k ochraně práv
- ▶ Opatrovník pro řízení (§ 29/1 OSŘ)

ZASTOUPENÍ NA ZÁKLADĚ ROZHODNUTÍ SOUDU

PROCESNÍ ZÁSADY

Část II. 4.

- ▶ Subsidiarita soudní ochrany
- ▶ Dispoziční zásada
- ▶ Vyšetřovací zásada
- ▶ Princip rovnosti zbraní
- ▶ Princip veřejnosti
- ▶ Princip ústnosti a přímosti

PŘEHLED ZÁSAD

- ▶ Soudní ochrana nastupuje zásadně teprve po vyčerpání prostředků ochrany nebo nápravy uvnitř veřejné správy (§ 5)
  - ▶ řádné opravné prostředky
  - ▶ jiné prostředky ochrany nebo nápravy, na něž má návrhovaatel nárok

SUBSIDIARITA SOUDNÍ OCHRANY

- ▶ Např.
  - ▶ odvolání nebo rozklad
  - ▶ námitky (řádný opravný prostředek proti rozhodnutím orgánů sociálního zabezpečení ve věcech důchodového pojištění - § 88 z. č. 582/1992 Sb.)

ŘÁDNÉ OPRAVNÉ PROSTŘEDKY

- ▶ Prostředky ochrany proti nečinnosti
  - ▶ žádost o opatření proti nečinnosti dle § 80/3 SŘ
  - ▶ podnět dle § 38/1,2 DŘ
  - ▶ stížnost dle § 16a/1, b),d) z. č. 106/1999 Sb.
- ▶ Prostředky ochrany proti nezákonnému zásahu
  - ▶ stížnost proti postupu správce daně a chování úřední osoby § 261 DŘ

JINÉ PROSTŘEDKY OCHRANY
NEBO NÁPRAVY

- ▶ Řízení se zahajuje jenom **na návrh**
  - ▶ I. stupeň i opravná řízení
  - ▶ Legitimace se někdy přiznává 3. osobě nebo orgánu
- ▶ Předmět řízení
  - ▶ rozsah přezkumné činnosti a jeho hlediska jsou vymezeny návrhem
  - ▶ omezení: předurčenost žalobních typů, chybí uznání nároku a vzdání se nároku, změna je limitována
- ▶ Skončení řízení
  - ▶ zpětvzetí žaloby
  - ▶ nikoli uzavření smíru

DISPOZIČNÍ ZÁSADA

- ▶ SŘS výslovně neupravuje, kdo nese odpovědnost za objasnění skutkového stavu
- ▶ Měla by platit zásada vyšetřovací
  - ▶ veřejný zájem
  - ▶ informační asymetrie
  - ▶ komparativní hledisko
- ▶ Prakticky omezený význam [viz např. § 76/1 b)]

VYŠETŘOVACÍ ZÁSADA

- ▶ Účastníci řízení mají rovné postavení
- ▶ Důsledkem mj. je:
  - ▶ správní orgán ztrácí v řízení své mocensky nadřazené postavení
  - ▶ opravný prostředek může podat i správní orgán

PRINCIP ROVNOSTI ZBRANÍ

- ▶ Veřejnost jednání (čl. 38/2 LPS, čl. 96/2 Úst, § 49/2 SŘS); výjimky
  - ▶ plošné vyloučení veřejnosti (např. kvůli ochraně utajovaných informací)
  - ▶ vyloučení toho, kdo narušuje jednání
  - ▶ neveřejnost zasedání pléna NSS (§ 20/4)
- ▶ Veřejné vyhlášení rozsudku
  - ▶ ústně
  - ▶ vyvěšením zkráceného písemného vyhotovení

PRINCIP VEŘEJNOSTI

- ▶ K projednání věci má být zásadně nařízeno jednání (§ 49/1)
- ▶ Praxe intenzivně využívá možnosti rozhodovat bez jednání dle § 51 – kasace
- ▶ Důsledkem je spíše písemný a zprostředkovaný styk s účastníky, a nikoliv přímá a ústní

PRINCIP ÚSTNOSTI A PŘÍMOSTI

OBECNÁ USTANOVENÍ O ŘÍZENÍ

Část II. 5.

- ▶ **Forma** podání
  - ▶ Ústní do protokolu
  - ▶ Písemné, vč. podání elektronickými prostředky
    - ▶ bez uznávaného el. podpisu nutno doplnit do 3 dnů, jinak se k podání nepřihlíží; obrana viz IV. ÚS 1882/08
- ▶ **Náležitosti** § 37 odst. 3
  - ▶ obecné náležitosti podání
  - ▶ novela č. 303/2011 Sb. zrušila povinnost platit SoP jenom kolkem

PODÁNÍ

- ▶ Usnesení obsahující **výzvu** k odstranění vad
  - ▶ konkrétní poučení o postupu při odstranění vad
  - ▶ poučení o následcích nevyhovění výzvě
  - ▶ stanovení přiměřené lhůty
- ▶ Není-li výzvě vyhověno a nelze-li návrh projednat, soud návrh **odmítne**
- ▶ K podáním, kterými se nezahajuje řízení, se **nepřihlíží**
- ▶ Postup dle § 37 odst. 5 platí i pro případ, kdy je spr. orgánu doručeno **nejasné podání**, které by mohlo být žalobou
- ▶ Problémy při odstraňování vad týkajících se **žalobních bodů**

ODSTRAŇOVÁNÍ VAD PODÁNÍ

- ▶ **Předpoklady** nařízení PO
  - ▶ byl podán návrh na zahájení řízení
  - ▶ návrh na nařízení PO
  - ▶ potřeba úpravy poměrů účastníků pro hrozící vážnou újmu
- ▶ Soud si může vyžádat vyjádření ostatních účastníků
- ▶ Kasační stížnost není přípustná
- ▶ Úprava je komplexní, OSŘ se nepoužije

PŘEDBĚŽNÁ OPATŘENÍ

▶ Po dobu soudního řízení neběží lhůty

- ▶ pro zánik odpovědnosti za správní delikt
- ▶ pro výkon rozhodnutí ve věci správních deliktů
- ▶ pro zánik práva v daňových a obdobných věcech
- ▶ promlčecí doby podle § 32 a násl. zákona č. 82/1998 Sb.

BĚH NĚKTERÝCH LHŮT

- ▶ Dle § 49 odst. 1 SŘS má předseda senátu nařídit k projednání věci samé **jednání**
- ▶ Praxe z tohoto pravidla učinila výjimku pomocí výzvy dle **§ 51 SŘS**
  - ▶ **domněnka souhlasu s rozhodnutím bez jednání**
  - ▶ nesouhlas může účastník vyjádřit i dodatečně
- ▶ Provádí-li soud dokazování, musí nařídit jednání vždy

JEDNÁNÍ A ROZHODOVÁNÍ BEZ JEDNÁNÍ

- ▶ Projev principu plné jurisdikce
- ▶ Rozsah dokazování závisí na druhu řízení [např. § 76 odst. 1 písm. b) SŘS]
- ▶ Lze navrhnout i důkaz, který účastník nenavrhl ve správním řízení (neplatí pro řízení daňové)

DOKAZOVÁNÍ

▶ **Meritorní**

- ▶ zásadně rozsudek
- ▶ usnesení tam, kde to zákon stanoví (např. volební věci)

▶ **Procesní**

- ▶ dle § 53 odst. 2 SŘS před novelou č. 303/2011 Sb. usnesení jenom tam, kde to zákon stanovil
- ▶ praxe využívala formy usnesení i v dalších případech, které to z povahy věci vyžadují (např. delegace)
- ▶ novela vazbu na ustanovení zákona vypustila

ROZHODNUTÍ

▶ **Předpoklady**

- ▶ soud o návrhu dosud nerozhodl
- ▶ nové rozhodnutí SO nebude zasahovat do právní sféry třetích osob
- ▶ SO sdělí svůj záměr soudu a vyžádá si od něj spisy
- ▶ rozhodnutí musí být vydáno a oznámeno soudu a navrhovateli v soudem stanovené lhůtě

▶ Soud řízení **zastaví**

- ▶ prohlásí-li navrhovatel, že je uspokojen
  - ▶ je-li ze všech okolností zřejmé, že k uspokojení došlo
- ▶ Navrhovatel má právo na náhradu **nákladů** řízení

USPOKOJENÍ NAVRHOVATELE

ŽALOBA PROTI ROZHODNUTÍ SPRÁVNÍHO ORGÁNU

Část II. 6.

A decorative graphic consisting of several parallel white lines of varying thicknesses, slanted diagonally from the bottom right towards the top right, set against a blue gradient background.

- ▶ **Rozhodnutí** – úkon, kterým se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují žalobcova práva či povinnosti
  - ▶ veřejná subjektivní práva a povinnosti
  - ▶ hmotná i procesní
  - ▶ dotčení právní sféry
- ▶ **Materiální pojetí** rozhodnutí
  - ▶ není rozhodující označení úkonu
  - ▶ IPA vydaný orgánem veřejné moci z pozice jeho vrchnostenského postavení (č. 923/2006)
  - ▶ RS NSS zrovna řeší – IPA → formální postup je náležitostí

POJEM ROZHODNUTÍ

- ▶ Výzva ručiteli k zaplacení daňového nedoplatku (187/2004)
- ▶ Stanovení poplatku za delší dobu studia na VŠ (907/2006)
- ▶ Závazné stanovisko
  - ▶ např. souhlas orgánu ochrany přírody a krajiny k umístění stavby (1764/2009)
  - ▶ závazné stanovisko podle § 44a/3 zákona o státní památkové péči

PŘÍKLADY MATERIÁLNÍHO POJETÍ ROZHODNUTÍ

- ▶ Rozhodnutí o odvolání (jmenování) ředitele školy (553/2005)
- ▶ Rozhodnutí rektora vysoké školy o neudělení výjimky ze studijního a zkušebního řádu spočívající v prominutí nevykonání státní závěrečné zkoušky v určené lhůtě (2974/2014)
- ▶ Zásadně též rozhodnutí o výjimce z obecných požadavků na výstavbu (2908/2013)

ROZHODNUTÍM **NENÍ** NAPŘ.:

▶ **Rozhodnutí konstitutivní**

- ▶ zakládají, mění či ruší práva a povinnosti

▶ **Deklaratorní rozhodnutí**

- ▶ závazně určují práva a povinnosti

▶ Oblast **veřejné správy**

- ▶ rozhodování ve věcech služebního poměru
- ▶ rozhodování ministra o odvolání z funkce vedoucího státního zástupce
- ▶ nikoli rozhodnutí státního zástupce o odložení trestního oznámení

POVAHA A PŘEDMĚT ROZHODNUTÍ

▶ **Žalobce a žalovaný** (§ 33 odst. 1)

▶ Žalobce

- ▶ FO nebo PO podle § 65 odst. 1
- ▶ Spolek dle § 65 odst. 2
- ▶ Instituce či osoba, jíž svědčí zvláštní žalobní legitimace podle § 66

▶ Žalovaný

- ▶ správní orgán vymezený zákonem (§ 33 odst. 1, § 69)

ÚČASTNÍCI ŘÍZENÍ

▶ FO či PO tvrdící zkrácení na svých právech

- ▶ podmínkou není účastenství ve správním řízení
- ▶ žalobní legitimace je založena tvrzením
- ▶ zkrácení na subjektivním veřejném právu náležejícím žalobci
  - ▶ přímé zkrácení
  - ▶ zkrácení v důsledku porušení práv v předcházejícím řízení

ŽALOBCE DLE § 65 ODST. 1

- ▶ Žalobce nemůže vždy tvrdit porušení svých subjektivních veřejných práv
  - ▶ např. není-li vyhověno jeho žádosti o vydání konstitutivního rozhodnutí v situaci, kdy rozhodnutí závisí na správním uvážení
- ▶ Postačí proto, aby žalobce tvrdil, že je rozhodnutím dotčena jeho právní sféra
  - ▶ viz č. 906/2006 Sb.NSS

DOTČENÍ PRÁVNÍ SFÉRY

- ▶ Aktivní žalobní legitimace v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu (§ 65 a násl. s. ř. s.) bude dána vždy tehdy, pokud s ohledem na tvrzení žalobce není možné zjevně a jednoznačně konstatovat, že k zásahu do jeho právní sféry v žádném případě **dojít nemohlo**.
- ▶ Efektivní (účinná) ochrana

Č. 1764/2009 SB.NSS

- ▶ Účastník správního řízení (vč. opomenutého úč.)
- ▶ Není legitimován dle § 65 odst. 1
  - ▶ v řízení nešlo o jeho práva, tento účastník v něm hájil pouze určité zájmy (např. ekologické spolky)
- ▶ Tvrzení o zkrácení na právech zájemníku příslušejících (procesní práva)

ŽALOBNÍ LEGITIMACE DLE § 65
ODST. 2

- ▶ Správní orgán
  - ▶ nevyskytuje se
- ▶ Nejvyšší státní zástupce
  - ▶ závažný veřejný zájem
  - ▶ neplatí požadavek vyčerpání opravných prostředků
- ▶ Veřejný ochránce práv
- ▶ Ten, o kom to stanoví zákon nebo mezinárodní smlouva
  - ▶ např. spolky, OPS a obce podle § 23/10 z. č. 100/2001 Sb.

ZVLÁŠTNÍ ŽALOBNÍ LEGITIMACE DLE § 66

- ▶ Správní orgán
  - ▶ který rozhodl **v posledním stupni (pozor na místní příslušnost!)**
  - ▶ na který jeho působnost přešla
- ▶ Správní orgán:
  - ▶ § 4 odst. 1 písm. a) SŘS
    - ▶ mj. i profesní komory,
    - ▶ někdy též vláda, prezident republiky
    - ▶ ministerstvo, nikoli ministr
- ▶ Žalovaný je určen zákonem
  - ▶ v případě nesprávného označení v žalobě bude soud jednat s tím, kdo je skutečně žalovaným

ŽALOVANÝ

- ▶ § 68 a § 70 SŘS
- ▶ **Restriktivní interpretace**
- ▶ Ze soudního pravomoci **nelze vyloučit** přezkum rozhodnutí týkajících se
  - ▶ **základních práv a svobod** (čl. 36 odst. 2 Listiny)
  - ▶ **občanských práv a závazků nebo trestních obvinění** (6 odst. 1 Úmluvy)

NEPŘÍPUSTNOST A KOMPETENČNÍ VÝLUKY

- ▶ **Nevyčerpání řádných opravných prostředků**
  - ▶ vztahuje se extenzivně i na rozhodnutí v blokovém řízení
  - ▶ neplatí pro žalobu NSZ
- ▶ Rozhodnutí v **soukromoprávní** věci
  - ▶ viz dále
- ▶ Napadání pouze **důvodů** rozhodnutí
- ▶ ... a dále také viz **§ 66 odst. 5 a 6**

NEPŘÍPUSTNOST ŽALOBY (§ 68)

- ▶ Rozhodnutí ve věcech **vkladu práva k nemovitostem** (§ 249 odst. 2 OSŘ)
  - ▶ ostatní katastrální věci považuje judikatura za veřejnoprávní
- ▶ Rozhodnutí o **vyvlastnění** (§ 28 z. č. 184/2006 Sb.)
- ▶ Některá rozhodnutí podle z. č. **229/1991** Sb.: § 9 odst. 2, § 9 odst. 4, § 9 odst. 7 a § 6 odst. 3

VĚCI PROJEDNÁVANÉ V REŽIMU ČÁSTI V. (I.)

- ▶ Rozhodnutí ČTÚ ve věci **vyúčtování ceny za služby elektronických komunikací**
- ▶ Rozhodnutí ÚP o **mzdových nárocích zaměstnance** při platební neschopnosti zaměstnavatele podle § 9 odst. 4 z. č. 118/2000 Sb.

VĚCI PROJEDNÁVANÉ V
REŽIMU ČÁSTI V. (II.)

- ▶ Úkony, které **nejsou rozhodnutími** dle § 65 odst. 1
- ▶ Rozhodnutí **předběžné povahy**
  - ▶ předběžné opatření
  - ▶ zastavení práce na nepovolené stavbě
  - ▶ zajištění zbrojního průkazu a zbraně
  - ▶ závazná informace o sazebním zařazení zboží

KOMPETENČNÍ VÝLUKY I.

- ▶ Rozhodnutí o úpravě **vedení správního řízení**
  - ▶ vyloučení pro podjatost
  - ▶ výzva k zaplacení správního poplatku
  - ▶ ustanovení zástupce
  - ▶ rozhodnutí o rozsahu, v němž může daňový subjekt nahlížet do spisu
  - ▶ rozhodnutí zakazující pořídít z průběhu jednání zvukový záznam

KOMPETENČNÍ VÝLUKY II.

- ▶ Rozhodnutí závisující výlučně na posouzení **zdravotního stavu** osob nebo **technického stavu** věcí (nejsou-li překážkou výkonu hospodářské činnosti)
  - ▶ rozhodnutí lékaře o ukončení dočasné pracovní neschopnosti
  - ▶ není vyloučeno rozhodnutí o neschopnosti k vojenské činné službě
- ▶ Rozhodnutí o nepřiznání nebo odnětí **odborné způsobilosti** FO
- ▶ Rozhodnutí vyloučená **zvláštním zákonem**

KOMPETENČNÍ VÝLUKY III.

- ▶ Označení **soudu**
  - ▶ krajský soud
- ▶ Označení **účastníků** a jejich **zástupců**
  - ▶ jméno, příjmení, doručovací adresa
  - ▶ název (firma), sídlo, IČ
- ▶ Označení **osob zúčastněných na řízení**
  - ▶ osoba, která byla přímo dotčena ve svých právech
  - ▶ není účastníkem řízení
  - ▶ oznámila, že bude uplatňovat práva OZŘ

NÁLEŽITOSTI ŽALOBY I.

- ▶ Označení napadeného **rozhodnutí**
  - ▶ správní orgán, číslo jednací, den rozhodnutí
- ▶ Uvedení **dne doručení** nebo jiného oznámení rozhodnutí žalobci
  - ▶ absence této náležitosti by neměla být důvodem pro odmítnutí žaloby
- ▶ Označení **napadených výroků**
  - ▶ rozšíření jenom ve lhůtě pro podání žaloby

NÁLEŽITOSTI ŽALOBY II.

► Žalobní body

- skutkové a právní důvody, z nichž má žalobce rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné
- rozšíření jenom ve lhůtě pro podání žaloby
- neobsahuje-li žaloba žádný žalobní bod, nelze jej po uplynutí lhůty pro podání žaloby doplňovat a soud žalobu odmítne
- není-li dostatečně konkretizován, postup dle § 37 odst. 5

NÁLEŽITOSTI ŽALOBY III.

- ▶ **Důkazní návrhy**
- ▶ **Žalobní petit**
  - ▶ zrušení rozhodnutí správního orgánu
  - ▶ vyslovení nicotnosti rozhodnutí správního orgánu
  - ▶ moderace sankce
- ▶ **Podpis a datum**
- ▶ **Odstraňování vad** viz § 37 odst. 5

NÁLEŽITOSTI ŽALOBY IV.

- ▶ **2 měsíce** od doručení rozhodnutí
- ▶ Zvláštní lhůty
  - ▶ § 66 odst. 1 až 3 a odst. 4
  - ▶ zvláštní zákony (např. 10 nebo 30 dnů podle zákona o pobytu cizinců, 60 dnů podle z. č. 361/2003 Sb.)
- ▶ Lhůta má dle praxe **procesní povahu**
- ▶ Lhůta byla zachována podáním žaloby u správního orgánu
  - ▶ muselo jít o správní orgán, jehož rozhodnutí bylo napadeno
  - ▶ novela č. 303/2011 Sb. toto pravidlo zrušila
- ▶ Zmeškání lhůty nelze prominout

LHŮTA PRO PODÁNÍ ŽALOBY

- ▶ Žaloba nemá zásadně odkladný účinek
  - ▶ podání žaloby neodkládá právní moc a vykonatelnost rozhodnutí
  - ▶ výjimky musí stanovit zákon, např.
    - ▶ § 32/2 zákona o azylu – odkladný účinek žaloby proti rozhodnutí MV ve věcech mezinárodní ochrany, krom několika výjimek
    - ▶ § 172/3 zákona o pobytu cizinců – odkladný účinek žaloby proti rozhodnutí o vyhoštění cizince

ODKLADNÝ ÚČINEK ŽALOBY I.

- ▶ Soud může žalobě odkladný účinek rozhodnutím přiznat
- ▶ Postup:
  - ▶ návrh žalobce (osoby zúčastněné na řízení – sporné)
    - ▶ odstraňování vad postupem podle § 37/5
  - ▶ vyjádření žalovaného
  - ▶ vyjádření osoby zúčastněné na řízení
- ▶ Nutno rozhodnout bez zbytečného odkladu, resp. do 30 dnů
- ▶ Usnesení musí být vždy odůvodněno
- ▶ Kasační stížnost není přípustná

ODKLADNÝ ÚČINEK ŽALOBY II.

- ▶ Kritéria:
  - ▶ hrozba nepoměrně větší újmy pro žalobce, než jaká může přiznáním odkladného účinku vzniknout jiným osobám
  - ▶ absence rozporu s důležitým veřejným zájmem
- ▶ Následky přiznání odkladného účinku
  - ▶ pozastavení účinků napadeného rozhodnutí, zejména
    - ▶ právní moci
    - ▶ vykonatelnosti
  - ▶ až do skončení řízení před KS

ODKLADNÝ ÚČINEK III.

- ▶ Řízení je zahájeno podáním žaloby
- ▶ Zkoumání **náležitostí** žaloby
  - ▶ odstraňování vad viz § 37/5
  - ▶ nezdaří-li se vady odstranit a brání-li věcnému projednání, odmítnutí žaloby
- ▶ Zkoumání **včasnosti** žaloby
  - ▶ opožděnou žalobu soud odmítne podle § 46/1 b)
- ▶ Zkoumání **přípustnosti** žaloby
  - ▶ nepřipustnou žalobu soud odmítne podle § 46/1 d) ve spojení s § 68, popř. též § 70

PRŮBĚH ŘÍZENÍ - ZAHÁJENÍ

- ▶ Zkoumání splnění **poplatkové povinnosti**
  - ▶ výzva k zaplacení (§ 9/1 z. č. 549/1991)
  - ▶ zastavení řízení dle § 47 písm. c) SŘS ve spojení s § 9/3 z. č. 549/1991)
- ▶ Zkoumání **procesních podmínek**
  - ▶ neodstranitelný nedostatek nebo neodstraněný nedostatek PP zásadně vede k odmítnutí žaloby dle § 46/1 a)
  - ▶ nedostatek pravomoci – odmítnutí dle § 46/2

PRŮBĚH ŘÍZENÍ – SOP A
PROCESNÍ PODMÍNKY

- ▶ Žalobci i žalovanému soud doručí
  - ▶ výzvu podle § 51
  - ▶ poučení o **složení** senátu a o námitce podjatosti
- ▶ Žalovanému soud
  - ▶ doručí výzvu k **vyjádření** k žalobě
  - ▶ uloží mu povinnost předložit vyjádření a **spisy**; nepředloží-li spis
    - ▶ pořádková pokuta
    - ▶ opětovná výzva, poučení a zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost (1013/2007)

PRŮBĚH ŘÍZENÍ – VÝZVY A VYJÁDŘENÍ I.

- ▶ Žalobu soud doručí také osobám zúčastněným na řízení (OZŘ)
- ▶ Soud
  - ▶ doručí vyjádření žalovaného žalobci a OZŘ
  - ▶ žalobci může uložit podání **repliky**

PRŮBĚH ŘÍZENÍ – VÝZVY A
VYJÁDŘENÍ II.

- ▶ Bez jednání
  - ▶ § 51
  - ▶ vady řízení dle § 76 odst. 1
  - ▶ odmítnutí žaloby
- ▶ S jednáním v ostatních případech

PROJEDNÁNÍ ŽALOBY

- ▶ Skutkový a právní stav **ke dni vydání napadeného rozhodnutí**
- ▶ Výjimky – nové skutečnosti
  - ▶ ve věcech mezinárodní ochrany (5 Azs 3/2011)
- ▶ Výjimky – nová právní úprava
  - ▶ bylo-li ustanovení zákona po vydání rozhodnutí SO zrušeno Ústavním soudem (2/2003, 690/2005, 1041/2007)
  - ▶ pozdější pro pachatele příznivější úprava ve věcech správního trestání (1684/2008)

PŘEZKOUMÁNÍ NAPADENÉHO ROZHODNUTÍ – ČASOVÉ HLEDISKO

- ▶ Zásadně **v mezích žalobních bodů**
- ▶ **Z úřední povinnosti** se přihlíží k:
  - ▶ nepřezkoumatelnosti
  - ▶ nejzávažnějším vadám, jež mohly mít vliv na zákonnost
  - ▶ nicotnosti
  - ▶ prekluzi, absolutní neplatnosti

PŘEZKOUMÁNÍ NAPADENÉHO ROZHODNUTÍ - ROZSAH

- ▶ Podkladový úkon podle § 75/2
  - ▶ úkon, který není rozhodnutím
  - ▶ závazný podklad přezkoumávaného rozhodnutí (subsumovaný správní akt)
- ▶ Soud podkladový úkon přezkoumá
  - ▶ k námitce
  - ▶ není-li jím sám vázán
  - ▶ nelze-li takový úkon napadnout samostatnou žalobou
- ▶ Je-li subsumovaný akt nezákonný, soud nezruší jej, ale finální akt (1324/2007)

PŘEZKUM PODKLADOVÝCH ÚKONŮ

- ▶ Závazná stanoviska podle § 149 SŘ (2434/2011)
  - ▶ např. závazné stanovisko dle § 12 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny
- ▶ Naproti tomu závazná stanoviska, která mají formu rozhodnutí, jsou samostatně napadnutelná žalobou a pod § 75/2 nespádají
  - ▶ např. závazné stanovisko vydané orgánem státní památkové péče týkající se rekonstrukce nemovité kulturní památky podle § 44a/3 zákona o státní památkové péči

PŘÍKLADY PODKLADOVÝCH ÚKONŮ

- ▶ **Zamítnutí** žaloby, není-li důvodná
  - ▶ není důvodný žádný žalobní bod
  - ▶ není dán důvod pro zrušení nebo vyslovení nicotnosti, k nimž soud hledí ex offio
- ▶ **Zrušení** napadeného rozhodnutí
  - ▶ pro nezákonnost, včetně překročení nebo zneužití správního uvážení
  - ▶ pro vady řízení
- ▶ Prohlášení napadeného rozhodnutí za **nicotné**
- ▶ **Moderace** výše trestu nebo upuštění od něj

MERITORNÍ ROZHODNUTÍ O ŽALOBĚ

ŘÍZENÍ O ŽALOBĚ NA OCHRANU PROTI NEČINNOSTI

Část II. 7.

- ▶ čl. 38/2 LPS
  - ▶ právo na projednání věci bez zbytečných průtahů
- ▶ § 6 SŘ
  - ▶ SO vyřizuje věci bez zbytečných průtahů
  - ▶ ochrana před nečinností viz § 80
- ▶ § 7/1 DŘ
  - ▶ správce daně postupuje bez zbytečných průtahů

POVINNOST SO KONAT

- ▶ Žaloba směřuje proti nečinnosti spočívající v
  - ▶ nevydání **rozhodnutí ve věci samé**
    - ▶ pojem rozhodnutí viz legislativní zkratka § 65/1
    - ▶ pouze meritorní rozhodnutí
  - ▶ nevydání **osvědčení**
- ▶ Jiným formám nečinnosti lze čelit zásahovou žalobou (2206/2011)

NEČINNOST SPRÁVNÍHO ORGÁNU

- ▶ Nevydání rozhodnutí poté, co soud zrušil jeho rozhodnutí a vrátil mu věc k dalšímu řízení (1255/2007)
- ▶ Nevydání rozhodnutí o určení advokáta ČAK (1925/2009)
- ▶ Nevydání rozhodnutí v řízení, které bylo zahájeno z úřední povinnosti (3046/2014)

PŘÍKLADY, KDY SE LZE DOMÁHAT
OCHRANY

- ▶ Vydání rozhodnutí, že žalobce je účastníkem řízení před SO (362/2004)
- ▶ Vydání rozhodnutí o přerušení řízení nebo pokračování v řízení (506/2004)
  - ▶ bylo-li řízení přerušeno, lze se v rámci zjišťování skutkového stavu zabývat otázkou, zda přerušení bylo důvodné (3013/2014)
- ▶ Nevydání rozhodnutí o zahájení řízení, které lze zahájit jenom ex offo (3 Ans 1/2009)

PŘÍKLADY, KDY SE **NELZE**
DOMÁHAT OCHRANY

- ▶ Osvědčení o tom, že se náhradník stal členem zastupitelstva obce (2696/2012)
- ▶ Vyznačení dne registrace spolku na stanovách (981/2006)

PŘÍKLADY OSVĚDČENÍ

▶ **Žalobce**

- ▶ FO nebo PO, která se žalobou domáhá, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat meritorní rozhodnutí nebo osvědčení a stanovil mu k tomu přiměřenou lhůtu

▶ **Žalovaný**

- ▶ SO, který podle žalobního tvrzení má povinnost vydat rozhodnutí nebo osvědčení
- ▶ tj. nikoli OS rozhodující o opatření proti nečinnosti

ÚČASTNÍCI ŘÍZENÍ

- ▶ Důvodem nepřipustnosti není to, že SO rozhoduje v **soukromoprávní věci** (487/2005)
- ▶ **Fikce** rozhodnutí nebo jiný právní následek
- ▶ **Nevyčerpání prostředků** ochrany proti nečinnosti

NEPŘÍPUSTNOST ŽALOBY

- ▶ Žádost o opatření proti nečinnosti dle § 80/3 SŘ
  - ▶ účastník může podat žádost o uplatnění opatření proti nečinnosti po uplynutí lhůt pro vydání rozhodnutí
  - ▶ není nutno použít tam, kde nečinný SO nemá nadřízený SO (1760/2009)
- ▶ Podnět dle § 38/1,2 DŘ
- ▶ Stížnost dle § 16a/1, b), d) z. č. 106/1999 Sb.

PROSTŘEDKY OCHRANY PROTI NEČINNOSTI

- ▶ Fikce např. § 9/3 z. č. 123/1998 Sb.
  - ▶ *Jestliže povinný subjekt ve stanovené lhůtě neposkytl informace či nevydal rozhodnutí, má se za to, že rozhodl informace odepřít.*
- ▶ Jiný právní následek např. § 8/5 z. č. 83/1990 Sb.
  - ▶ vznik spolku v důsledku marného uplynutí 40 denní lhůty

FIKCE ROZHODNUTÍ A JINÝ PRÁVNÍ NÁSLEDEK

▶ **Lhůta** 1 rok

- ▶ ode dne uplynutí lhůty pro vydání rozhodnutí nebo osvědčení
  - ▶ viz § 71 SŘ: bez zbytečného odkladu, 30 dnů, prodloužení o dalších 30 dnů
- ▶ ode dne, kdy SO vůči žalobci nebo žalobce vůči SO učinil poslední úkon
  - ▶ jde o úkon v rámci řízení
  - ▶ nikoliv urgency vyřízení apod. (931/2006)
- ▶ Zmeškání lhůty nelze prominout

LHŮTA PRO PODÁNÍ ŽALOBY

- ▶ Zvláštní náležitosti dle § 80/3
  - ▶ označení věci
  - ▶ vylíčení rozhodujících skutečností
  - ▶ označení důkazů
  - ▶ návrh výroku rozsudku
    - ▶ lze navrhnout, aby soud uložil žalovanému SO povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení
    - ▶ nelze se domáhat toho, aby soud uložil žalovanému povinnost vydat rozhodnutí o určitém obsahu

NÁLEŽITOSTI ŽALOBY

- ▶ Řízení o žalobě
  - ▶ rozhodný je skutkový stav zjištěný ke dni rozhodování krajského soudu (§ 81/1)
  - ▶ žaloba bude důvodná jenom tehdy, bude-li nečinnost trvat k tomuto dni
- ▶ Řízení o kasační stížnosti
  - ▶ rozhodný je skutkový stav ke dni rozhodnutí KS o žalobě (3013/2014)

ROZHODNÝ STAV

- ▶ Nečinnosti
  - ▶ objektivně existující stav, kdy v zákonem předepsaných lhůtách nedošlo k provedení příslušných procesních úkonů (2785/2013)
- ▶ Nečinnost
  - ▶ se nezkoumá jako podmínka řízení
  - ▶ je důvodem vyhovění žalobě, jenom pokud je přičitatelná SO
  - ▶ nemůže uplatňovat ten, kdo ji způsobil (§ 71/5)

POSUZOVÁNÍ DŮVODNOSTI ŽALOBY

- ▶ Vyhovující rozhodnutí ukládá povinnost rozhodnout nebo vydat osvědčení, nikoliv též to, jak má být rozhodnuto
- ▶ Zamítnutí žaloby, není-li důvodná
  - ▶ i tehdy, vydal-li SO správní akt, akorát jej takto formálně neoznačil (652/2005)

ROZSUDEK

ŘÍZENÍ O ŽALOBĚ PROTI NEZÁKONNÉMU ZÁSAHU

Část II. 8.

- ▶ Faktická činnost neformální povahy, nemající povahu rozhodnutí; např.
  - ▶ zásah policejního orgánu při výkonu působnosti v oblasti veřejné správy (623/2005)
  - ▶ zahájení a provádění daňové kontroly (příp. kontrol podle jiných předpisů) – 735/2006 a další
  - ▶ odtažení vozidla na pokyn strážníka obecní policie (932/2006)
  - ▶ zadržování cizince v přijímacím zařízení v tranzitním prostoru mezinárodního letiště (1459/2008)
  - ▶ provedení změny rodného čísla (1793/2009)

ZÁSAH

▶ **Žalobce**

- ▶ ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen nezákonným zásahem

▶ **Žalovaný**

- ▶ je určen zásadně tvrzením žalobce: SO, který podle žalobního tvrzení provedl zásah
- ▶ je určen zákonem v části § 83 za středníkem

ÚČASTNÍCI ŘÍZENÍ

- ▶ **Nevyčerpání** jiných prostředků nápravy
  - ▶ např. námitky proti postupu pracovníka správce daně (735/2006)
  - ▶ neplatí, domáhá-li se žalobce jenom určení nezákonnosti zásahu
- ▶ **Do konce roku 2011** byla žaloba také nepřijatelná
  - ▶ domáhá-li se žalobce pouze určení nezákonnosti zásahu
  - ▶ pokud důsledky zásahu již netrvaly nebo nehrozilo jeho opakování

NEPŘÍJATELNOST ŽALOBY

▶ Lhůta

- ▶ **subjektivní** 2 měsíce ode dne, kdy se žalobce o zásahu dozvěděl
- ▶ **objektivní** 2 roky ode dne, kdy k zásahu došlo
- ▶ Zmeškání lhůty nelze prominout
  - ▶ platí pro subjektivní i objektivní lhůtu

LHŮTA PRO PODÁNÍ ŽALOBY

- ▶ Zvláštní náležitosti žaloby dle § 84/3
  - ▶ označení zásahu
  - ▶ vylíčení rozhodujících skutečností
  - ▶ označení důkazů
  - ▶ návrh výroku rozsudku
    - ▶ určení nezákonnosti zásahu
    - ▶ zákaz SO pokračovat v porušování žalobcova práva a příkaz k restituci původního stavu

NÁLEŽITOSTI ŽALOBY

- ▶ V případě žaloby na určení nezákonnosti zásahu
  - ▶ je rozhodný stav již ke dni zásahu
- ▶ V případě žaloby proti zásahu, který trvá, trvají jeho důsledky nebo hrozí opakování
  - ▶ je rozhodný stav ke dni rozhodování soudu

ROZHODNÝ STAV

- ▶ **Zamítnutí** žaloby pro nedůvodnost
- ▶ **Vyhovující rozhodnutí**
  - ▶ určení, že provedený zásah byl nezákonný
  - ▶ uložení zákazu pokračovat v porušování žalobcova práva a příkazu k obnově stavu před zásahem

ROZHODNUTÍ SOUDU

ŘÍZENÍ O KOMPETENČNÍCH ŽALOBÁCH

Část II. 9.

- ▶ **Kompetenční spory:**
  - ▶ **mezi veřejnou správou a soudy;** o nich rozhoduje tzv. konfliktní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb.
  - ▶ **uvnitř veřejné správy** (§ 97 SŘS)
  - ▶ **tzv. zbytkové kompetenční spory;** o nich rozhoduje Ústavní soud (§ 120 a násl. zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu)

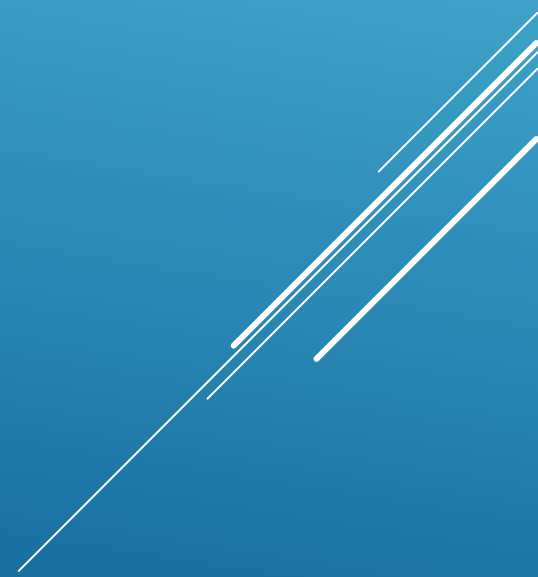
KOMPETENČNÍ ŽALOBY (§ 97)

- ▶ **Strany** kompetenčního sporu
  - ▶ správní úřad a orgán samosprávy
  - ▶ orgány samosprávy navzájem
  - ▶ ústřední správní úřady navzájem
- ▶ NSS rozsudkem
  - ▶ **určí**, který orgán má pravomoc rozhodnout
  - ▶ vysloví **nicotnost** všech rozhodnutí (výroků), které jsou v rozporu s určením pravomoci

KOMPETENČNÍ ŽALOBY II.

ŘÍZENÍ O NÁVRHU NA ZRUŠENÍ OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY

Část II. 10.

- ▶ Opatření obecné povahy
  - ▶ je **správním aktem**
  - ▶ s **konkrétně určeným předmětem** (vztahuje se k určité konkrétní situaci)
  - ▶ a s **obecně vymezeným okruhem adresátů**
- ▶ Např. dopravní značení, územní plán, OOP ve věci přenositelnosti telefonních čísel

ŘÍZENÍ O ZRUŠENÍ OPATŘENÍ OBEČNÉ POVAHY (§ 101A)

- ▶ Účastníci řízení
  - ▶ navrhovatel
    - ▶ ten, kdo tvrdí, že byl zkrácen na svých právech
      - ▶ samostatný návrh
      - ▶ návrh spojený s žalobou
    - ▶ obec
  - ▶ odpůrce
    - ▶ SO, který vydal OOP
- ▶ Lhůta 3 roky od nabytí účinnosti OOP

ŘÍZENÍ O ZRUŠENÍ OOP II.

- ▶ **Algoritmus** přezkumu
  - ▶ pravomoc
  - ▶ působnost
  - ▶ procesní postup při přijímání OOP
  - ▶ přezkum souladu obsahu OOP se zákonem
  - ▶ proporcionalita
- ▶ Vázanost rozsahem a důvody návrhu
- ▶ NSS
  - ▶ návrh zamítne
  - ▶ OOP nebo jeho část zruší dnem, který určí v rozsudku

ŘÍZENÍ O ZRUŠENÍ OOP III.

OPRAVNÉ PROSTŘEDKY

Část II. 11.

- ▶ SŘS zná 2 opravné prostředky
  - ▶ kasační stížnost
  - ▶ návrh na obnovu řízení
- ▶ Oba opravné prostředky jsou **mimořádné**, nikoliv řádné
- ▶ Přípustnost obnovy je velmi úzce vymezena (zásahová žaloba, politické strany) - dosud nebyl zaznamenán jediný přípustný návrh

OPRAVNÉ PROSTŘEDKY

- ▶ Směřuje proti **pravomocnému** rozhodnutí (rozsudku nebo usnesení) krajského soudu ve věcech správního soudnictví, a to v řízení o
  - ▶ žalobě proti rozhodnutí
  - ▶ žalobě na ochranu proti nečinnosti
  - ▶ žalobě proti nezákonnému zásahu
  - ▶ určení, že návrh na registraci stanov politické strany (hnutí) či jejich změny nemá nedostatky
  - ▶ ochraně ve věcech místního a krajského referenda
  - ▶ opatření obecné povahy
- ▶ Funkčně příslušným je **Nejvyšší správní soud**
- ▶ Je vybudována na **kasačním systému**

POJEM KASAČNÍ STÍŽNOSTI

- ▶ **Objektivní** podmínky přípustnosti
  - ▶ existence pravomocného rozhodnutí KS
  - ▶ přípustnost kasační stížnosti v užším smyslu
  - ▶ dodržení lhůty k podání kasační stížnosti
- ▶ **Subjektivní** podmínky přípustnosti – procesní legitimace
  - ▶ účastník řízení (žalobce i žalovaný)
  - ▶ osoba zúčastněná na řízení

PŘÍPUSTNOST KASAČNÍ STÍŽNOSTI

- ▶ Pouze ve věcech **mezinárodní ochrany**
- ▶ Kasační stížnost musí **podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele**
  - ▶ věc dosud ve své judikatuře nerozhodoval NSS
  - ▶ věc rozhodují jednotlivé KS odlišně, popřípadě v rozporu s judikaturou NSS (ÚS, ESLP)
  - ▶ KS zatížil řízení těžkými vadami
  - ▶ jiné mimořádné důvody

NEPŘIJATELNOST KASAČNÍ STÍŽNOSTI

- ▶ **Obecné** náležitosti dle § 37 odst. 3
- ▶ **Zvláštní** náležitosti dle § 106 odst. 1
- ▶ **Odstraňování vad**
  - ▶ obdobně dle § 37 odst. 5
  - ▶ náležitosti je nutno doplnit do 1 měsíce od doručení výzvy (lze prodloužit o další měsíc)
- ▶ **Rozšíření** kasační stížnosti na další výroky a o nové důvody
  - ▶ jenom ve lhůtě k odstranění vad
  - ▶ nevyzval-li soud k odstranění vad, omezení se dle ÚS neuplatní (I. ÚS 390/05)

NÁLEŽITOSTI KASAČNÍ STÍŽNOSTI

- ▶ Nezákonnost
- ▶ Vady řízení před správním orgánem
- ▶ Zmatečnost
- ▶ Nepřezkoumatelnost či jiná vada řízení před soudem, která mohla mít vliv na zákonnost jeho rozhodnutí
- ▶ Nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení

DŮVODY KASAČNÍ STÍŽNOSTI

▶ **Stěžovatel**

- ▶ žalobce, jehož žalobu KS zamítl
- ▶ žalovaný správní orgán, vyhověl-li KS žalobě
- ▶ osoba zúčastněná na řízení

▶ **Všichni, kdo byli účastníky řízení před KS**

- ▶ Stěžovatel musí být **zastoupen advokátem**

ÚČASTNÍCI ŘÍZENÍ

- ▶ Odstraněna novelou č. 303/2011 Sb.
- ▶ Veškeré přípravné úkony činí NSS

ČINNOST KRAJSKÉHO SOUDU

- ▶ Lze přiznat odkladný účinek
- ▶ Zásadně bez jednání
- ▶ Nejvyšší správní soud je zásadně **vázán rozsahem** a důvody kasační stížnosti
  - ▶ výjimky § 109 odst. 2 a 3
- ▶ Ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil teprve po vydání napadeného rozhodnutí krajského soudu, Nejvyšší správní soud nepřihlíží

PŘEZKUMNÁ ČINNOST NSS

- ▶ Kasační princip rozhodování
  - ▶ **zrušení** rozhodnutí KS a vrácení věci k dalšímu řízení
  - ▶ lze zrušit též rozhodnutí správních orgánů
  - ▶ **zamítnutí** kasační stížnosti
- ▶ **Odmítnutí** kasační stížnosti
  - ▶ § 37 odst. 5
  - ▶ § 46
- ▶ **Zastavení** řízení
  - ▶ nezaplacení soudního poplatku
  - ▶ zpětvzetí KS

ROZHODNUTÍ O KASAČNÍ STÍŽNOSTI